

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐÀO NGUYỄN PHONG

**THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN HÀ QUẢNG,
TỈNH CAO BẰNG**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

THÁI NGUYÊN - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐÀO NGUYỄN PHONG

**THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TẠI HUYỆN HÀ QUẢNG,
TỈNH CAO BẰNG**

**Ngành: Phát triển nông thôn
Mã số: 60.62.01.16**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐINH NGỌC LAN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn tốt nghiệp Thực trạng và một số giải pháp xây dựng nông thôn mới tại huyện Hà Quảng - tỉnh Cao Bằng” là công trình nghiên cứu thực sự của cá nhân, được thực hiện trên cơ sở nghiên cứu lý thuyết, nghiên cứu khảo sát tình hình thực tiễn và dưới sự hướng dẫn khoa học của PGS.TS. Đinh Ngọc Lan.

Các số liệu, các kết quả trong đề tài là trung thực, chưa từng được công bố dưới bất cứ hình thức nào trước khi trình, bảo vệ và công nhận bởi “Hội đồng đánh giá luận văn tốt nghiệp Thạc sỹ Phát triển nông thôn.

Một lần nữa tôi xin khẳng định về sự trung thực của lời cam kết trên.

Hà Quảng, ngày 10 tháng 9 năm 2016

Tác giả luận văn

Đào Nguyên Phong

LỜI CẢM ƠN

Trước hết tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc đến Cô giáo **PGS.TS. Đinh Ngọc Lan** - Người trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này. Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo trong Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, các Thầy Cô thuộc phòng Đào tạo, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin cảm ơn UBND huyện Hà Quảng; UBND các xã Phù Ngọc, Sóc Hà, xã Đào Ngạn huyện Hà Quảng tỉnh Cao Bằng và các hộ gia đình tộc 03 xã trên đã cung cấp số liệu thực tế và thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Hà Quảng, ngày 10 tháng 9 năm 2016

Tác giả luận văn

Đào Nguyên Phong

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đóng góp mới của luận văn	2
4. Bố cục luận văn	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở lý luận về xây dựng nông thôn mới	4
1.1.1. Khái niệm về nông thôn mới và xây dựng nông thôn mới	4
1.1.2. Đơn vị nông thôn mới	5
1.1.3. Chức năng của nông thôn mới	5
1.1.4. Chủ thể xây dựng nông thôn mới.....	7
1.1.5. Nguồn gốc động lực xây dựng nông thôn mới	7
1.1.6. Quan điểm của Đảng về xây dựng nông thôn mới	9
1.1.7. Nguyên tắc xây dựng nông thôn mới.....	21
1.1.8. Các bước xây dựng nông thôn mới	22
1.1.9. Nội dung xây dựng nông thôn mới	23
1.2. Kinh nghiệm thực tiễn về xây dựng nông thôn mới	28
1.2.1. Kinh nghiệm xây dựng nông thôn ở một số nước trên thế giới.....	28
1.2.2. Tình hình xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam.....	31
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	42
2.1. Đối tượng phạm vi nghiên cứu	42

2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	42
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	42
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	42
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	42
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu:	44
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	46
3.1. Thực trạng kinh tế xã hội huyện Hà Quảng.....	46
3.1.1. Điều kiện tự nhiên, tài nguyên thiên nhiên	46
3.1.2. Điều kiện về kinh tế - xã hội	49
3.1.3. Thực trạng phát triển kết cấu hạ tầng xã hội.....	53
3.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Hà Quảng	56
3.2.1. Thành lập bộ máy chỉ đạo xây dựng nông thôn mới từ huyện đến cơ sở.....	56
3.2.2. Xây dựng Kế hoạch thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 -2020	57
3.2.3. Kết quả bước đầu tổ chức thực hiện Kế hoạch thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 -2020.....	57
3.2.4. Điều kiện kinh tế xã hội của hộ nông dân huyện Hà Quảng	70
3.2.5. Những thuận lợi, khó khăn, cơ hội và thách thức trong quá trình xây dựng nông thôn mới tại Hà Quảng.....	75
3.3. Một số giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới tại huyện Hà Quảng.....	77
3.3.1. Quan điểm và mục tiêu xây dựng nông thôn mới tại huyện Hà Quảng	77
3.3.2. Đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới tại huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng.....	79
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	93
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

TT	Viết tắt	Viết đầy đủ
1.	BCĐ	Ban chỉ đạo
2.	BNN&PTNT	Bộ Nông Nghiệp Và Phát Triển Nông Thôn
3.	CNH - HDH	Công nghiệp hóa -Hiện đại hóa
4.	CT-TTg	Chỉ thị Thủ Tướng Chính Phủ
5.	GD&ĐT	Giáo dục và Đào Tạo
6.	GTNT	Giao thông nông thôn
7.	HĐND	Hội Đồng Nhân Dân
8.	HTX	Hợp Tác Xã
9.	NTM	Nông thôn mới
10.	PTNT	Phát triển nông thôn
11.	QĐ	Quyết định
12.	TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
13.	TCXDVN	Tiêu chuẩn xây dựng Việt Nam
14.	THCS	Trung học cơ sở
15.	TW	Trung ương
16.	UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Bảng phân loại đất huyện Hà Quảng năm 2015	48
Bảng 3.2. Tổng sản phẩm và cơ cấu sản xuất	50
Bảng 3.3. Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp	51
Bảng 3.4. Tình hình dân số và lao động huyện Hà Quảng	53
Bảng 3.5. Hệ thống giao thông huyện Hà Quảng	53
Bảng 3.6. Cơ sở hạ khám chữa bệnh huyện Hà Quảng	54
Bảng 3.7. Cơ sở giáo dục huyện Hà Quảng	55
Bảng 3.8. Tình hình thực hiện tiêu chí Quy hoạch và thực hiện quy hoạch	58
Bảng 3.9. Tình hình thực hiện tiêu chí giao thông.....	59
Bảng 3.10. Tình hình thực hiện tiêu chí thủy lợi	60
Bảng 3.11. Tình hình thực hiện tiêu chí về điện nông thôn.....	61
Bảng 3.12. Tình hình thực hiện tiêu chí cơ sở vật chất văn hóa.....	62
Bảng 3.13. Tình hình thực hiện tiêu chí về bưu điện.....	63
Bảng 3.14. Tình hình thực hiện tiêu chí nhà ở dân cư	64
Bảng 3.15. Tình hình thực hiện tiêu chí về giáo dục	66
Bảng 3.16. Tình hình thực hiện tiêu chí môi trường.....	67
Bảng 3.17. Tình hình thực hiện tiêu chí hệ thống tổ chức chính trị	68
Bảng 3.18. Cơ cấu nguồn thu nhập của hộ gia đình trước năm 2015	70
Bảng 3.19. Diện tích một số loại đất của hộ gia đình năm 2015	70
Bảng 3.20. Các kênh tiếp cận thông tin của người dân nông thôn mới	71
Bảng 3.21. Ý kiến của người dân về chương trình XDNT mới.....	71
Bảng 3.22. Những công việc người dân tham gia vào xây dựng NTM.....	72
Bảng 3.23. Ý kiến của cán bộ xã thôn về khó khăn trong triển khai xây dựng NTM (n = 27).....	73
Bảng 3.24. Ý kiến của người nông dân về chất lượng điều kiện cơ sở hạ tầng tại địa phương	74

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Xây dựng nông thôn mới là giải pháp chủ yếu, quan trọng và có tính chiến lược để thực hiện thành công Nghị quyết số 26/NQ/TW của Hội nghị lần thứ 7 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá X về nông nghiệp và phát triển nông nghiệp, nông dân nông thôn là một chủ trương đúng đắn của Đảng, Nhà nước. Xây dựng nông thôn mới đã trở thành phong trào quần chúng sôi nổi ở khắp nơi trong cả nước và được nhân dân đồng tình hưởng ứng tích cực.

Thực hiện Quyết định số 800/QĐ-TTg ngày 4/6/2010 của Thủ tướng Chính phủ về việc xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010-2020; Nghị Quyết số 11-NQ/TU ngày 18/10/2011 của của Tỉnh uỷ Cao Bằng về lãnh đạo thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2011-2015, định hướng đến năm 2020; các văn bản hướng dẫn của Trung ương, của tỉnh, Sau 5 năm triển khai thực hiện với sự quyết tâm của các cấp uỷ đảng, chính quyền và cả hệ thống chính trị cùng với sự vào cuộc thực sự của nhân dân Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Hà Quảng tỉnh Bằng đã đạt được nhiều kết quả quan trọng; cơ sở hạ tầng kinh tế xã hội có nhiều chuyển biến tích cực đã xuất hiện nhiều mô hình sản xuất nông lâm nghiệp hiệu quả, thu nhập và đời sống vật chất tinh thần của người dân nông thôn được nâng lên, an sinh xã hội được đảm bảo, các điều kiện về giáo dục y tế, văn hoá tiếp tục được cải thiện, bộ mặt nông thôn có nhiều đổi mới.

Tuy nhiên là một huyện vùng cao biên giới còn nhiều khó khăn với trên 97% dân số là dân tộc thiểu số ít người; trình độ dân trí còn thấp, nhận thức của một bộ phận cán bộ đảng viên và nhân dân về Chương trình xây dựng nông thôn mới chưa đầy đủ, việc quan tâm chỉ đạo của cấp uỷ chính quyền một số nơi chưa thường xuyên sâu sát, việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế còn chậm, quy mô sản xuất nông nghiệp còn nhỏ lẻ manh mún chưa gắn được sản

xuất, chế biến, tiêu thụ và xuất khẩu; nguồn lực đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng nông thôn còn thấp so với nhu cầu thực tế, công tác đào tạo nghề cho lao động nông thôn chưa đáp ứng yêu cầu, thu nhập bình quân đầu người thấp, tỷ lệ hộ nghèo cao; Do đó việc triển khai thực hiện các tiêu chí về xây dựng nông thôn mới gặp nhiều khó khăn. Xuất phát từ thực tiễn trên, tác giả đã quyết định lựa chọn vấn đề **“Thực trạng và một số giải pháp xây dựng nông thôn mới tại huyện Hà Quảng - tỉnh Cao Bằng”** làm đề tài nghiên cứu cho luận văn thạc sỹ.

2. Mục tiêu nghiên cứu

- Hệ thống hóa cơ sở lý luận và thực tiễn về xây dựng nông thôn mới ở nước ta hiện nay.

- Đánh giá thực trạng mặt mạnh, mặt yếu, cơ hội, thách thức cũng như các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Hà Quảng, Tỉnh Cao Bằng.

- Đề xuất một số giải pháp chủ yếu đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới ở địa phương trong những năm tới.

3. Đóng góp mới của luận văn

Một là, hệ thống hóa những vấn đề lý luận và thực tiễn về xây dựng nông thôn mới.

Hai là, đánh giá thực trạng quá trình xây dựng nông thôn mới trong điều kiện là huyện miền núi, kinh tế còn chưa phát triển.

Ba là, đề xuất một số giải pháp nhằm xây dựng nông thôn mới trong giai đoạn tới.

Bốn là, nội dung đề tài là tài liệu tham khảo có giá trị cho những người học tập nghiên cứu, cho các cơ quan quản lý của huyện Hà Quảng nói riêng và các huyện trong tỉnh nói chung cũng như những người quan tâm đến xây dựng nông thôn mới.